

CREDINȚA ÎN DUMNEZEU ȘI CULTUL CREȘTIN

Preot dr. Constantin Cilibia

FAITH IN GOD AND THE CHRISTIAN CULT

Abstract: Ever since the beginnings, the Romanian Orthodox Church identified itself with the life aspirations of the Romanian people, thereby becoming Romanian Orthodoxy or “Romanian Law”. It helped the Romanian people in staying the same, maintaining its unity of origin and faith and fight for obtaining its political original unity, in a single independent state. The Romanian Orthodox Church, in the spirit of the healthy tradition of the tight relationship with the Romanian people and nation, correctly understood its mission to loyally serve its interests, within its trench of historical accomplishment and becoming into a state unit called Romania

Keywords: faith, God, cult, origin, historical

Biserica Ortodoxă este singura păstrătoare a drepte credințe creștine, așa cum a fost dată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos și vestită lumii de Sfinții săi Apostoli și statornicită de Sfinții Părinții în Sinoadele Ecumenice. Adevărul Ortodoxiei este unul, unitar și unificator, având caracter sobornicesc și apostolesc. Ortodoxia nu este o simplă denomi-națiune creștină, ci ea este Adevărul întrupat al Bisericii, adevărul Trupului lui Hristos, pe care Dumnezeu la oferit omului¹. După remarca părintelui Dumitru Stăniloae, Dumnezeu lucrează în Biserică prin revarsă harul Său ca energie necreată, izvorătoare din ființa dumnezeiască a Celor trei Ipostasuri și e nedespărțită de ea, sau de aceste ipostasuri. Termenul grecesc „energia” se traduce în limba română prin cuvântul „lucrare”, care prin har împărtășește condiția necesară² pentru mântuirea noastră. În sprijinul binefacerilor primite de la Dumnezeu ca roade ale credinței, Sfântul Apostol

¹ Pr. Ciprian Florin Apetrei, *Ziua de cinstire a credinței care duce la mântuire*, în ziarul Lumina, Nr. 46 (2194), Anul IX, 24 februarie 2018, p. 5.

² Pr. prof. Dr. Isidor Todoran, Arhid. Prof. Dr. Ioan Zăgorean, *Teologia Dogmatică*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 263

Pavel a trimis din Roma o frumoasă epistolă conașionalilor în care le arată darurile primite de la Dumnezeu (Evrei, XI).

Începuturile Bisericii Ortodoxe îl constituie „Duminica Pogorârii Sfântului Duh”, în ziua Cincizecimii la Ierusalim când s-a întemeiat prima comunitate creștină în Ierusalim. De atunci, Biserica Ortodoxă s-a dezvoltat de-a lungul a două milenii, mărturisind adevărul de credință și dovedind că Biserica este „una, sfântă, sobornicească și apostolească”. Părintele Dumitru Stăniloae afirmă: „Ortodoxia este identică în credința și cultul ei cu conținutul de credință și de cult al creștinismului original³. Cea mai frumoasă explicație despre plinătatea harului divin o găsim formulată de Sfântul Grigore Palama. În credința ortodoxă, percepția harului divin în lucrarea mântuirii, trebuie înțeleasă ca o actualizare în lucrarea Duhului Sfânt⁴ cu iubirea lui Hristos pentru oameni⁵. Cultul creștin reprezintă prelungirea credinței și spiritualitatea Bisericii de la început și corespunde perfect necesităților Ortodoxiei de azi, popoarelor care au adoptat-o. Comuniunea de credință se manifestă concret dintre ierarhii lor exprimată liturgic, fiecare întâistătător pomenește pe ceilalți ierarhii la Sfânta Liturghie, mărturisind unitatea credinței. Egalitatea și consubstanțialitatea dintre persoanele Sfintei Treimi, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, faptul că Fiul este născut din Tatăl, iar Sfântul Duh purces din Tatăl din veșnicie au devenit piloni normativi de credință pentru Ortodoxie.

Odată întemeiate Bisericele noastre prin introducerea „ritului bizantino-slav” am rămas mai departe în Biserica Răsăriteană⁶, până azi fiind singurul popor de origine latină⁷ care ne-am păstrat originalitatea. Izvorul, care alimentează și înmprospătează permanent viața religioasă, este cultul divin public care rămâne cel mai de preț tezaur al vieții și spiritualității românești, fără de care nu se poate percepe dreapta credință⁸. În complexitatea ei, credința ortodoxă este legată de cultul divin. A fi creștin ortodox înseamnă a participa la toate formele cultului divin public, pentru a-ți putea exprima credința în toate formele ei de cult precum: rituri, ceremonii, rânduieli și slujbe rânduite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, de Sfinții Apstoli și de Biserică, prin care cinstim pe Dumnezeu în Treime, Tatăl, Fiul și Sfântul

³ Pr. Ciprian Florin Apetrei. *op. cit.*

⁴ Pr. prof. Dr. Isidor Todoran, Arhid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, *op. cit.*

⁵ Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Luptător jertfelnic și ctitor darnic*, în Biserica în Misiune, Ed. Institutului Biblic, și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 215.

⁶ Pr. Iulian Nedelcu, *Dacia Romană-1900 de ani*, în Didahia, Anul I, Nr. 6, Ed. Didahia, Drobeta Turnu-Severin, 2006, p. 12.

⁷ Anca Manolache, *Unitatea românilor în perioada lui Mihai Viteazul*, în ziarul Lumina, Nr. 30 (2178), Anul IX, 6 februarie, 2018, p. 5.

⁸ Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica generală*, București, 1993, p. 45-50.

Duh, cinstim și venerăm pe sfinți⁹ și în mod deosebit, supravenerăm pe Maica Domnului, mijlocind harul sfinților, necesar credincioșilor pentru mântuire¹⁰.

Cu toată frumusețea lui cultul divin public, exprimă în toată bogăția sa de forme, cu fastul „strălucirea și măreția lui artistică, cu simbolismul său teologic și mistic, constituie expresia învățăturii de credință expusă și trăită sub forma rugăciunii și a poeziei cântate”¹¹. Cultul divin în toate formele lui de exprimare, poartă pecetea confesiunii sau a Bisericii pe care o reprezintă¹², el reprezintă viața credincioșilor. În problema reînnoirii cultului pentru Biserica noastră Ortodoxă Română nu constituie o preocupare permanentă și majoră. Slujitorii bisericești cât și credincioșii, văd adevărata trăire a credinței în exercitarea cultului divin public. Credincioșii români, înzestrați cu o profundă religiozitate, totdeauna au dovedit dragoste și apreciere față de toate manifestările cultului, și nu au manifestat niciodată vre-o nemulțumire față de lungimea slujbelor. Legătura dintre Cruce și Înviere reprezintă fundamentul întregii spiritualități ortodoxe, liturgice și filocalice, pentru că Ortodoxia este în același timp, Biserica pocăinței, a ascezei dar și a bucuriei. Tradiția răsăriteană n-a despărțit Crucea de Înviere și tocmai de aceea n-a separat întruparea de îndumnezeire.

Credința ortodoxă, pe lângă rostul ei mistitico-religios are și rolul de a satisface nevoile sufletești ale credinciosului, dar și acela de a păstra unitatea de neam și de limbă a duce mai departe datinile și obiceiurile noastre strămoșești. Învierea Domnului a dat Sfinților Apostolii adevăratul sens al Crucii, adâncimea sacrificiului, dar și măreția iertării și iubirii divine¹³. Nicăieri în altă parte, românii nu s-au simțit mai uniți ca în jurul Sfântului Altar și al Sfintei Liturghii. Slujbele divine au constituit, adăpost, scut și mângâiere pentru românii în toate timpurile istorice. Cultul divin constituie un tezaur al Ortodoxiei și o formă de manifestare a vieții religioase. Chiar de la începutul organizării sale, Biserica Ortodoxă Română a promovat exercitarea cultului în limba poporului înțeleasă de toți ascultători. Limba paleoslavă care s-a format în secolele XI-XII, ca a treia limbă considerată sfântă, a fost introdusă în Biserica românească, în administrație și în cult,

⁹ Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Unitatea de credință și de neam se întărește prin lumina și rugăciunile sfinților*, în ziarul Lumina, Nr.71 (2219), Anul IX, 26 martie 2018, p. 5.

¹⁰ Pr. Prof. Dr. Nicolae D Necula, *Viața religioasă în Biserica Ortodoxă Română*, în Biserica în misiune, Ed. Institutului Biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 342.

¹¹ *Ibidem*,

¹² Pr. Prof, Dr. Ene Braniște, *Cultul ortodox ca mijloc de propovăduire a dreptei credințe, a dragostei, a păcii și a bunei înțelegeri între oameni*, în Studii Teologice, V (1953), Nr.9-10, p.626-642.

¹³ Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Scrisoare pastorală*, B O R , Buletin oficial al Patriarhiei Române, București, 2013, p. 17.

fiind socotită ca o pavăză, împotriva deselor tendințe străine de a schimba adevărul de credință ortodox.

Conștiința de sine a originii romanice și a unității etnice a poporului român se impune cu mai multă vigoare în forme concrete prin cartea bisericească tipărită în secolul al XVII-lea, în toate cele trei Țări Române de către mitropoliți ridicați chiar din sânul maselor populare precum: Varlaam (1632-1653) și Dosoftei în Moldova, Simion Ștefan (1642-1655) în Transilvania, Teofil (1637-1648) și Ștefan (1648-1653; 1656-1668) în Țara Românească.

Unitatea de credință s-a păstrat și prin cărțile bisericești, de cult și de învățătură, de la Râmnic care au pătruns în toate provinciile locuite de români¹⁴, contribuind la dezvoltarea unitară a limbii române literare, atât sub raportul lexicului, îmbogățindu-l prin exprimarea vie a poporului care a pătruns în limba cărților traduse. Biblia de la București din 1688, alături de Biblia de la Blaj din 1795, își au rolul lor în dezvoltarea unitară a poporului român privind unigatea etnică și lingvistică a neamului nostru.

De la început Biserica Ortodoxă Română s-a identificat cu aspirațiile de viață ale poporului român, devenind ortodoxie românească sau „Lege românească”. Ea l-a ajutat să rămână popor român să-și păstreze unitatea de neam și de credință să lupte pentru dobândirea unității sale politice de neam, într-un singur stat independent .

Biserica Ortodoxă Română, în spiritul tradiției sănătoase al relației strânse cu națiunea și poporul român a înțeles corect misiunea ei de a sluji cu devotament interesele lui, în vatra sa de formare și devenire istorică într-o unitate statală numită România.

¹⁴ Barbu Teodorescu, Circulația vechii cărți bisericești-contribuție la un catalog cumulativ, în Biserica Ortodoxă Română, an LXXIX (1961), nr. 1-2, p. 191-193.